

สารบัญ

บทนำ

“การอ่านแบบโทโต” ช่วยให้คุณที่เคยได้
คะแนนมาตรฐานแค่ 35 คะแนน
อย่างผมเปลี่ยนแปลงไป

- แค่อ่าน “วิธีอ่านหนังสือ”
ก็สามารถฝึก “ไหวพริบ” ได้แล้ว 15
- เปลี่ยนจากการอ่านเชิงรับไปสู่
“การอ่านเชิงรุก” 18
- นักศึกษาโตโตส่วนใหญ่ “อ่านเชิงรุก” 19
- ถกเถียงกับหนังสือจนถึงที่สุด 21
- 5 ทักษะที่สามารถฝึกได้ด้วยการอ่าน 23

5 ขั้นตอนในการ “อ่านแบบโทโด” ที่ช่วยพัฒนาไหวพริบ

ขั้นตอนที่
1

การตั้งสมมุติฐานช่วยให้ “ทักษะการอ่านเชิงลึก” เพิ่มขึ้นอย่างน่าทึ่ง

นักศึกษาโทโดจะคิด “ก่อนเริ่มอ่าน”28

- ❖ 1 “การเตรียมพร้อมก่อนเริ่มอ่าน”
คือสิ่งที่ทำให้ทักษะการอ่านเพิ่มขึ้นอย่างน่าทึ่ง!
 - สิ่งที่ต้องทำก่อนอ่านหนังสือ 28
 - นักศึกษาโทโดไม่ได้มี “ทักษะการอ่าน” 32
 - แค่ “เตรียมพร้อม” ไว้ 2 เรื่อง
ก็สามารถอ่านหนังสือยาก ๆ รู้เรื่องแล้ว! 35
- ❖ 2 “การอ่านปกจะช่วยให้ “สามารถคาดการณ์
เนื้อหาจากข้อมูลอันน้อยนิด”
 - “การอ่านปก” คืออะไร 38
 - ขั้นตอน “การอ่านปก” 43
 - 3 เทคนิคที่ช่วยให้หาคำใบ้จากหน้าปกได้มากมาย! 48
 - การเขียนลงบนกระดาษโพสติดอิท
มีประโยชน์อย่างมาก! 52

- 3 การตั้งสมมุติฐานทำให้มองเห็น “ภาพรวมของหนังสือ” และ “สถานการณ์ปัจจุบันของตัวเอง” ได้อย่างชัดเจน
- “การตั้งสมมุติฐาน” คืออะไร 55
 - 4 ขั้นตอนที่ช่วยให้ “ตั้งสมมุติฐาน” ได้ง่ายตาย! 58
 - การกำหนด “เป้าหมาย” ไว้ก่อน จะช่วยให้ก้าวไปได้ไกลยิ่งขึ้น! 62
 - การตั้งสมมุติฐานทำให้มองเห็นภาพใหญ่ 64

ขั้นตอนที่ 2

การอ่านพร้อมกับสัมภาษณ์ช่วยให้มองเห็น “ทิศทางของเนื้อหา” ได้อย่างชัดเจน

นักศึกษาโทโดโมไร “นักอ่าน” แต่เป็น “นักข่าว”.....69

- 1 การอ่านแบบ “นักข่าว” จะช่วยให้ “จำแม่น” และ “เข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง”
- อย่าสັกแต่อ่าน แต่ให้ “สัมภาษณ์” ด้วย! 69
 - เริ่มต้นจากเลียนแบบ “ท่าทางของนักข่าว” 73
 - “ข้อดี 2 ข้อ” ของการอ่านพร้อมกับสัมภาษณ์ 76
- 2 การอ่านพร้อมกับตั้งคำถามช่วยเปลี่ยน “ข้อมูล” ให้เป็น “ความรู้” ได้
- “การอ่านพร้อมที่ตั้งคำถาม” คืออะไร 80
 - วิธี “อ่านพร้อมที่ตั้งคำถาม” 84
 - “คำถามสำคัญ” มีอยู่ 3 ประเภท 87
 - ประโยชน์ของ “การอ่านพร้อมที่ตั้งคำถาม” 90

3

การอ่านพร้อมกันกับค้นคว้า

ช่วยฝึก “ทักษะการคิด” ได้

- ในหนังสือมี “เรื่องที่น่าสงสัย” อยู่เต็มไปหมด 94
- ไม่ใช่แค่ตั้ง “คำถาม”
แต่ต้องตั้ง “ข้อสงสัย” ด้วย 96
- วิธี “อ่านพร้อมกันกับค้นคว้า” 100
- “การอ่านพร้อมกันกับค้นคว้า”
ช่วยให้ได้รับ “ความรู้เชิงลึก” 104

ขั้นตอนที่
3

การอ่านพร้อมกันกับจัดระเบียบ ช่วยให้สามารถอธิบายเรื่องยาก ๆ ด้วยการ “สรุปแบบสั้น ๆ” ได้

นักศึกษาโกโตะจะอ่านหนังสือพร้อมกัน
จัดระเบียบข้อมูลไปด้วย.....107

1

การอ่านพร้อมกันกับจัดระเบียบคืออะไร

- สิ่งที่ต้องระวังมากที่สุดใน การอ่านหนังสือ 107
- ทำไมเราถึงคิดไปเองว่าเข้าใจแล้ว 111
- หนังสือเปรียบเสมือน “ปลา” 113
- วิธี “อ่านพร้อมกันกับจัดระเบียบ” 118

2

การอ่านพร้อมกันกับสรุปช่วยให้

“สามารถสรุปแบบสั้น ๆ ได้อย่างง่ายดาย”

- ขอแค่ฝึกฝน ไม่ว่าใครก็สามารถ
“สรุป” และ “คาดการณ์” เนื้อหาได้ 121

- วิธี “อ่านพร้อมกับสรุป” 123
- วิธีหา “ข้อความสรุป” 128
- ประโยชน์ของ “การอ่านพร้อมกับสรุป”
คืออะไร 131

3 การอ่านพร้อมกับคาดการณ์ช่วยให้ สามารถคาดการณ์ “เนื้อหาถัดไป” ได้

- เรา “อ่านพร้อมกับคาดการณ์”
ในชีวิตประจำวันอยู่แล้ว 134
- วิธี “อ่านพร้อมกับคาดการณ์” 136
- รูปแบบของเนื้อหา 4 แบบที่ช่วยให้สามารถ
“คาดการณ์” เนื้อหาถัดไปได้ 138
- เมื่อรู้จักรูปแบบของเนื้อหาทั้ง 4 แบบแล้ว
ก็จะค้นพบ “สิ่งที่ผู้เขียนอยากบอก” 143

ขั้นตอนที่ 4

การอ่านพร้อมกับตรวจสอบช่วยให้ “มีมุมมองที่หลากหลาย”

นักศึกษาโทโดจะพก “หนังสือ 2 เล่ม”
ไว้ในกระเป๋าเสมอ.....145

1 การอ่านหนังสือ “2 เล่มพร้อมกัน” จะช่วยให้ประสิทธิภาพในการอ่านได้หลายเท่า!

- อย่าอ่านหนังสือทีละเล่ม! 145
- เราอ่านพร้อมกับตรวจสอบกันโดยไม่รู้ตัว
อยู่แล้ว! 149

- ผลลัพธ์ของ “การอ่านพร้อมกันกับตรวจสอบ”
มีเหตุผล “ทางวิทยาศาสตร์” รองรับ! 152
- “การอ่านพร้อมกันกับตรวจสอบ”
ทำให้ได้ฝึกทักษะการคิดไปในตัว! 156

2 การอ่านแบบขนานช่วยให้มี

“ทักษะการคิดวิเคราะห์

ด้วยมุมมองที่หลากหลาย”

- “การอ่านแบบขนาน” คืออะไร 160
- ขั้นตอนการ “อ่านแบบขนาน” 162
- จะเลือก “หนังสือ 2 เล่ม” อย่างไรดี 167
- วิธีเลือก “หนังสือที่เนื้อหาคล้ายกัน
แต่ผู้เขียนมีความคิดเห็นต่างกัน” 170
- ทั้งที่เป็นหนังสือประเภทเดียวกัน
แต่ทำไมความคิดเห็นของผู้เขียน
ถึงแตกต่างกันอย่างสิ้นเชิง 175

3 การอ่านแบบสลับทำให้เรามี

“ทักษะการคิด” และ “มองเห็นภาพรวม”

- “การอ่านแบบสลับ” คืออะไร 179
- ขั้นตอนการ “อ่านแบบสลับ” 181
- ผลลัพธ์อันน่าทึ่งของ “การอ่านแบบสลับ” 184
- เคล็ดลับในการหา “ประเด็นถกเถียง”
คือการหา “ประเด็น” ที่แคบที่สุด 185

- “อ่านแบบสลับ” โดยเริ่มจากประเด็น
ที่เกี่ยวกับความหมายของคำ! 187
- “การอ่านแบบสลับ” ช่วยให้
คิดวิเคราะห์ได้ดียิ่งขึ้น! 190

5

การอ่านพร้อมกับตกเถียงช่วยให้ “จำเนื้อหาในหนังสือได้อย่างแม่นยำ”

นักศึกษาโทใดให้ความสำคัญกับการ
“ส่งออกข้อมูล”195

- 1 “การสลับแต่อ่าน” ทำให้ไม่ได้ประโยชน์
จากการอ่านหนังสือเท่าที่ควร
 - เราต้อง “พูดคุย” กับหนังสือ 195
 - “การส่งออกข้อมูล” ช่วยเปลี่ยนข้อมูล
ให้เป็นความรู้ได้ 199
 - “การอ่านพร้อมกับตกเถียง” คืออะไร 203
- 2 การอ่านพร้อมกับตกเถียงทั้ง 3 เทคนิค
จะช่วยให้ “นึกเนื้อหาออกทุกเมื่อ”
 - “ตรวจสอบสมมุติฐาน” ที่ตัวเองตั้งไว้! 209
 - สรุปลงเนื้อหาหนังสือทั้งเล่มด้วยเทคนิค
“การสรุปแบบกระชับ” 218
 - หา “ข้อสรุปในแบบของตัวเอง” กันเถอะ! 227

ส่วนที่
2

วิธีเลือก “หนังสือที่ควรอ่าน” แบบโทได

วิธีการที่
0

จะเลือก “หนังสือที่มอบความรู้ให้กับ
ตัวเราได้มากที่สุด” ได้อย่างไร.....236

วิธีการที่
1

เลือกอ่านหนังสือขายดี.....239

- ❖ ทำไมถึงควรเลือก “หนังสือขายดี” 239
- ❖ หนังสือขายดีทำให้เกิดการตกตึก 242
- ❖ หนังสือขายดีเป็นป้ายบอกทาง
ที่นำไปสู่ “หนังสือเล่มถัดไป” 244

วิธีการที่
2

ขอคำแนะนำจากคนที่น่าเชื่อถือ.....247

- ❖ ให้คนรู้จักช่วยเลือกหนังสือ 248
- ❖ ให้คนอื่นที่นอกเหนือจากคนรู้จักช่วยแนะนำหนังสือ 249

วิธีการที่
3

เลือกอ่านหนังสือขึ้นหิ้ง
ที่ยังมีคนอ่านจนถึงปัจจุบัน.....253

- 1 หนังสือขึ้นหิ้งมีคุณค่าเหนือกาลเวลา 254
- 2 เนื้อหาของหนังสือขึ้นหิ้งคือ
“พื้นฐานความคิดในปัจจุบัน” 254

วิธีการที่
4

กำหนดหัวข้อของหนังสือที่จะอ่านปีนี้.....259

- 1 กำหนด “หัวข้อของปีนี้” 260
- 2 อ่านหนังสือหัวข้อละ 10 เล่ม 262

วิธีการที่
5

เลือกอ่านหนังสือที่ “ไม่คิดอยากลองอ่าน”.....265

- 1 ควรเลือกหนังสือที่ให้ความรู้เชิงลึก
หรือหนังสือที่ให้ความรู้เชิงกว้าง 266
- 2 วิธีสร้าง “กราฟตรวจสอบหนังสือ
ที่ไม่คิดอยากลองอ่าน” 268

ภาคผนวก
รวมวิธีอ่านแบบโทได
และวิธีเลือกหนังสือแบบโทได
เอาไว้ในที่เดียว!

มาฝึกฝน “ทักษะการอ่าน” และ “ไหวพริบ”
ด้วยเทคนิคเหล่านี้กันเถอะ.....273

บทส่งท้าย	283
ประวัติผู้เขียน	287

บทนำ

“การอ่านแบบโทโต” ช่วยให้คนที่เคยได้
คะแนนมาตรฐานแค่ 35 คะแนน
อย่างผมเปลี่ยนแปลงไป

☑ **แค่เปลี่ยน “วิธีอ่านหนังสือ”
ก็สามารถฝึก “ไหวพริบ” ได้แล้ว**

คุณคิดว่า “ไหวพริบ” เป็นสิ่งที่สามารถฝึกฝนได้ไหม
ครับ

“ไหวพริบ” คือ “**ความฉลาด**” หรือ “**ทักษะการคิด**”
คนที่มี “ไหวพริบ” จะสามารถจับประเด็นสำคัญได้
อย่างรวดเร็ว เข้าใจหลักเหตุผล วิเคราะห์เรื่องต่าง ๆ ด้วย

มุมมองที่หลากหลาย นำความรู้ที่มีมาประยุกต์ใช้ได้อย่าง
คล่องแคล่ว และสามารถอธิบายเรื่องที่ซับซ้อนด้วยการสรุป
แบบสั้น ๆ ได้ คุณคิดว่าคนเราสามารถฝึกสิ่งเหล่านี้ด้วยตัวเอง
ได้หรือเปล่า

ถ้าให้ยกตัวอย่างคนที่มี “ไหวพริบ” เป็นเลิศ คน
จำนวนมากคงนึกถึง “นักศึกษาโทโด” (ย่อมาจากนักศึกษา
ของมหาวิทยาลัยโตเกียว) ซึ่งมีภาพลักษณ์ว่าเป็นคนที่มี
“ไหวพริบ” มาตั้งแต่เด็ก ๆ พวกเขาฝึกเรียนเก่งมาตั้งแต่สมัย
อยู่ชั้นประถม อีกทั้งสามารถสอบเข้าโรงเรียนมัธยมชั้นนำ และ
มีผลการเรียนอยู่ในลำดับต้น ๆ ของโรงเรียน

นั่นหมายความว่า “ไหวพริบ” เป็นสิ่งที่คนเรามีติดตัว
มาตั้งแต่เกิด และไม่สามารถพัฒนาขึ้นมาเองได้ใช่หรือไม่

คำตอบคือ ไม่ใช่ครับ

ความจริงแล้ว “ไหวพริบ” เป็นสิ่งที่**สามารถฝึกฝนได้**
ด้วยการเปลี่ยนวิธีอ่านหนังสือ

ขอโทษที่เพิ่งแนะนำตัวครับ ผมชื่อนิชิโอะกะ ฮิซเซ เป็น
คนที่เรียนไม่เก่งมาตั้งแต่สมัยอยู่ชั้นประถม และสอบเข้า
โรงเรียนมัธยมปลายได้ด้วยคะแนนคาบเส้นที่ 50 คะแนน
โรงเรียนแห่งนี้เป็นโรงเรียนที่ไม่มีชื่อเสียงและไม่เคยมีนักเรียน
คนไหนสอบเข้าโทโดได้มาก่อน ยิ่งไปกว่านั้น **ตอนที่เรียนอยู่**
ชั้น ม.6 ผมได้คะแนนมาตรฐานแค่ 35 คะแนนเท่านั้น

ตอนนั้นผมอ่านแต่หนังสือการ์ตูนและไลท์โนเวล ส่วนนิยายนั้นผมแทบไม่ได้อ่านเลย

แต่มีอยู่วันหนึ่งไม่รู้จะไรมาดลใจให้ผมตั้งเป้าหมายว่าจะสอบเข้าโทได้

ผมจึงคิดว่า “ปล่อยให้เป็นแบบนี้ต่อไปไม่ได้แล้ว!” “ต้องพยายามสอบเข้าโทให้ได้!”

แต่ผลลัพธ์นั้นเลวร้ายมากครับ

ผมทำข้อสอบไม่ได้เลยจึงสอบไม่ติด หลังจากนั้นผมทุ่มเทเวลา 1 ปีไปกับการอ่านหนังสือเพื่อสอบเข้าอีกครั้ง แต่คะแนนกลับไม่กระเตื้องขึ้นเลยสักนิด สุดท้ายก็สอบไม่ติดเป็นครั้งที่ 2 เรียกได้ว่าผมเสียเวลาไป 2 ปีเต็ม ๆ

“ทั้งที่ตั้งใจอ่านหนังสือแล้วแท้ ๆ แต่ทำไมถึงสอบไม่ติด”

“หรือเป็นเพราะเราไม่มีไหวพริบ”

พอคิดแบบนี้ผมก็ลองวิเคราะห์ข้อสอบคัดเลือกเข้าโทได้ดู เพื่อค้นหาว່ว่า “ทำอะไรจึงจะแก้ปัญหานี้ได้”

แล้วผมก็ได้คำตอบว่า โทได้คือมหาวิทยาลัยที่ไม่สามารถสอบเข้าได้ด้วยการเพิ่มพูน “ความรู้” เพียงอย่างเดียว

กล่าวคือ คำถามในข้อสอบคัดเลือกเข้าโทได้แทบไม่ได้ถามเกี่ยวกับความรู้โดยตรงเลย แต่คำถามส่วนใหญ่เป็น

คำถามที่หากไม่สามารถ “นำความรู้มาประยุกต์ใช้ได้” ก็
จะไม่สามารถตอบได้

สาเหตุก็เพราะโทไดเป็นมหาวิทยาลัยที่ไม่ได้ให้ความสำคัญ
สำคัญกับปริมาณความรู้ แต่ให้ความสำคัญอย่างมากกับ
“ทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้” หรือก็คือ “ทักษะการคิด
(ไหวพริบ)” หลังจากสอบเข้าได้แล้วนักศึกษาโทไดจะต้อง
เรียนวิชาที่ต้องใช้ “ทักษะการคิด” มากมาย ข้อสอบคัดเลือก
เข้าโทไดจึงถูกออกแบบมาในลักษณะเช่นนี้

เรื่องนี้ทำให้ผมตระหนักว่า

“สิ่งจำเป็นในการเตรียมสอบเข้าโทไดคือ การฝึก
‘ทักษะการคิด’ ไม่ใช่การเพิ่มพูน ‘ความรู้’ ”

☑ เปลี่ยนจากการอ่านเชิงรับไปสู่ “การอ่านเชิงรุก”

หลังจากนั้นผมเริ่มต้นจากการเปลี่ยน “วิธีอ่านหนังสือ
เรียนและหนังสืออ้างอิง”

เป้าหมายในการอ่านของผมอยู่ที่การฝึก “ทักษะการ
คิด” ไม่ใช่เพิ่มพูนความรู้ครับ

ด้วยเหตุนี้ ผมจึงไม่อ่านเชิงรับซึ่งเป็นการรับข้อมูลเพียง
อย่างเดียว แต่ผมจะอ่านเชิงรุกด้วยการ “ถกเถียงกับหนังสือ

จนถึงที่สุด” พุดง่าย ๆ ก็คือ ในระหว่างที่อ่านหนังสือผมจะคิดไปด้วยว่า “ทำไมผู้เขียนถึงพุดแบบนี้” “เรื่องนี้เป็นความจริงหรือเปล่า” ซึ่งเหมือนกับการพุดคุยกับหนังสือ

การทำเช่นนี้ทำให้ผม “เข้าใจเนื้อหาของหนังสือได้อย่างลึกซึ้ง” และได้ฝึกทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ไปพร้อม ๆ กัน ส่งผลให้ผมมีทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ติดตัว ไม่ใช่แค่ได้รับ “ความรู้” เพียงอย่างเดียว

ผลที่ตามมาคือ คะแนนของผมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว พอรู้ตัวอีกทีผมก็ได้อันดับที่ 4 ของประเทศในการทดลองสอบเข้าโทได และสามารถสอบเข้าโทไดได้ในที่สุด

☑ **นักศึกษาโทไดส่วนใหญ่ “อ่านเชิงรุก”**

หลังจากเข้าเรียนที่โทได ผมก็ได้เป็นบรรณาธิการของวารสาร “อีโรบะ” ซึ่งเป็นวารสารวิจารณ์หนังสือของโทไดที่ก่อตั้งมายาวนานถึง 45 ปี ในระหว่างนั้นผมได้รู้เกี่ยวกับการอ่านของนักศึกษาโทไดจำนวนมาก และพบสิ่งที่น่าสนใจ

นั่นคือ **นักศึกษาโทไดส่วนใหญ่มีวิธีอ่านแบบเดียวกับที่ผมค้นพบ** นอกจากหนังสือเรียนและหนังสืออ้างอิงแล้ว พวกเขายังนำวิธีการดังกล่าวไปใช้กับการอ่านหนังสือทั่วไปด้วย!